

Pohjoisen karaisema taiteilija Fanija Ševtšuk

Fanija Ševtšukin (s. 1925) nimi tunnetaan Venäjällä useimmiten kuuluisan poikansa, Suomessakin tänä keväänä DDT-yhteiseen vierailleen Juri Ševtšukin ansiosta. Äiti-Ševtšuk on koulutukseltaan radisti ja vasta myöhemmällä iällä taidemaalariksi kouluttautunut. Idäntutkimus esittelee taiteilija Fanija Ševtšukin, kuvataiteen ammattilaisen ja rohkean intohimoisen värien käyttäjän.

Pohjoinen, sen luonto ja ää-

rimmäiset olosuhteet ovat Fanija Ševtšukin maalaustaiteen perusta. Hän oli kotoisin baškiriaiskylästä, mutta vietti osan lapsuuttaan Jakutiassa – paikassa, joka karaisi hänet pahanpäiväisesti. Pohjoisesta hän sai inspiraation kuvataiteelleen 1960-luvulla. Siksi hän halusi viedä poikansa Jurinkin pois Ufasta, kaupungin houkutuksista, eroon juopottelusta ja juhlimisesta pakkasiin, karaiseviin koettelemuksiin ja aitojen virikkeiden

pariin. Äiti toivoi pojastaan kuvataiteilijaa, joten kitaransoitto ja haaveet Odessaan muuttamisesta eivät käyneet laatuun. Äiti vei 1970-luvun puolivälissä rokkarinalun Kolymaan, Venäjän äärimmäiseen koilliseen kolkkaan, karuista paikoista karuimpaan. Siellä oli pojan vuoro karaistua. Parin vuoden karaistumisen jälkeen Juri Ševtšuk ”valmistui” kaikesta huolimatta runoilijaksi ja rockmuusikoksi.

Kolyman vuodet ruokkivat Fanija Ševtšukin maalauksia värien kylläisyydellä, niiden liioittelevalla kirjolla ja karkeilla kontrasteilla. Tämä näkyy etenkin hänen maisemakuvissaan, Kolyman auringonnousuissa ja -laskuissa. Pohjoisten maisemien kuvauksissaan hän loittoni todellisuuden jäljittelemisestä ja pyrki pikemminkin muotojen ja värien yleistykseen ja yhdistelmiin. Maisemakuvien lisäksi fantasia-ainekset ulottuvat myös Fanija Ševtšukin värikkäisiin baškiralaisliinojen koristamiin kukka-asetelmiin.

Pietariin Fanija Ševtšuk muutti vuonna 1989. Ensimmäisen henkilökohtaisen näyttelynsä hän piti vuonna 2000 Dostojevskin kotimuseossa. Tämän jälkeen näyttelyjä on ollut useita. Missä ikinä kiertueillaan matkustaakin, rocktähti Juri Ševtšuk soittaa äidilleen päivittäin. ”Aina hän kysyy, maalaanko”, äiti kertoo iloisena. ”Ja kun vastaan, että maalaan, poika ilahtuu aina kovin”.

Tommi Huttunen

